

ПЛАН Б: МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА

Політика Національного банку України та її вплив на фінансову стабільність та економічну ситуацію: критика, альтернативи та перспективи

Відповідно до Конституції України основною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України. Крім цього він повинен сприяти фінансовій стабільності, в тому числі стабільності банківської системи, а також сприяти додержанню стійких темпів економічного зростання та підтримує економічну політику Кабінету Міністрів України. З моменту військового вторгнення Національний банк успішно впорався зі своєю основною функцією, з урахування тих надскладних умов і викликів, які перед ним стояли, що є результатом як поточних рішень, так і якісної підготовки банківської системи у попередні роки. Проте, за останній рік в політиці, що реалізує Національний банк, є рішення, які негативно впливають на виконання бюджету, що загрожує фінансовій стабільності, на зовнішньоекономічну діяльність, на кредитування, що стримує темпи економічного відновлення.

В цій роботі проаналізовано вплив політики Національного банку на вищезазначені сфери.

Основними інструментами, які використовує Національний банк для реалізації своїх основних цілей є облікова ставка і курс національної валюти. До війни курс національної валюти формувався в залежності від попиту і пропозиції на валютному ринку. Проте враховуючи значні курсові ризики, з метою збалансування валютного ринку та підтримання стійкості економіки в умовах війни

до 3 жовтня
2023 р.

діяв
→
фіксований курс

36,5686 ГРН
/\$

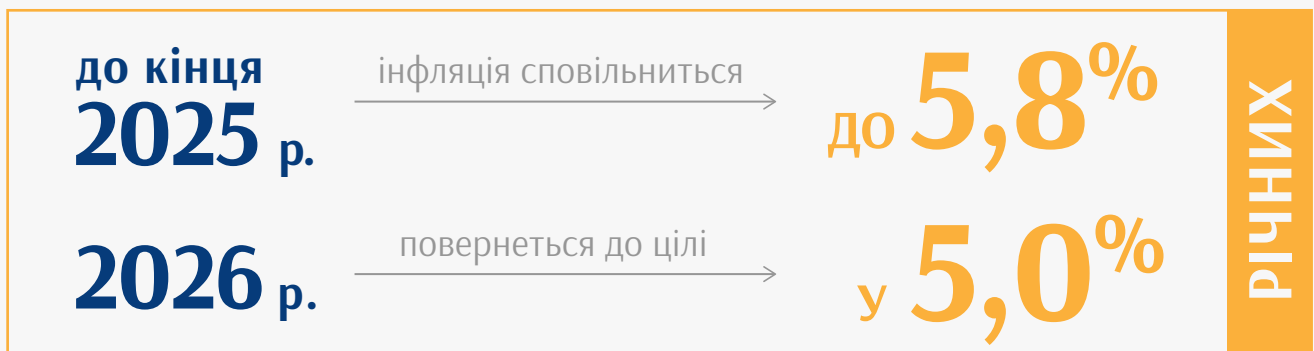
а після цієї дати Національний банк прийняв рішення про перехід до режиму керованої гнучкості обмінного курсу.

Облікова ставка – це базовий показник, від якого вираховується багато важливих показників, що напряду впливають на макроекономічну стабільність і ділову активність, зокрема, формування кредитних ставок у комерційних банках. Від цього залежить доступність чи недоступність кредитів населенню та бізнесу і можливість кредитуватись.

Висока облікова ставка допомагає боротися з інфляцією, якщо є інфляція попиту, оскільки зменшує доступність споживачів до кредитування, а відповідно і штовхає імпортерів і виробників до зменшення цін на свою продукцію. Утім, коли у країні інфляція пропозиції, така політика має мінімальний вплив на рівень інфляції.

За час вторгнення у нас зросли в ціні всі елементи собівартості: імпортні комплектуючі, енергоносії, логістика, для залучення працівників, частка яких виїхало за кордон, а інша була мобілізована, була збільшена оплата праці, зросли воєнні ризики. Таким чином у виробників зростає собівартість продукції та послуг, і вони змушені піднімати ціни. З також природою інфляції боротися високою обліковою ставкою немає сенсу.

Відповідно до базового сценарію, розробленого НБУ,

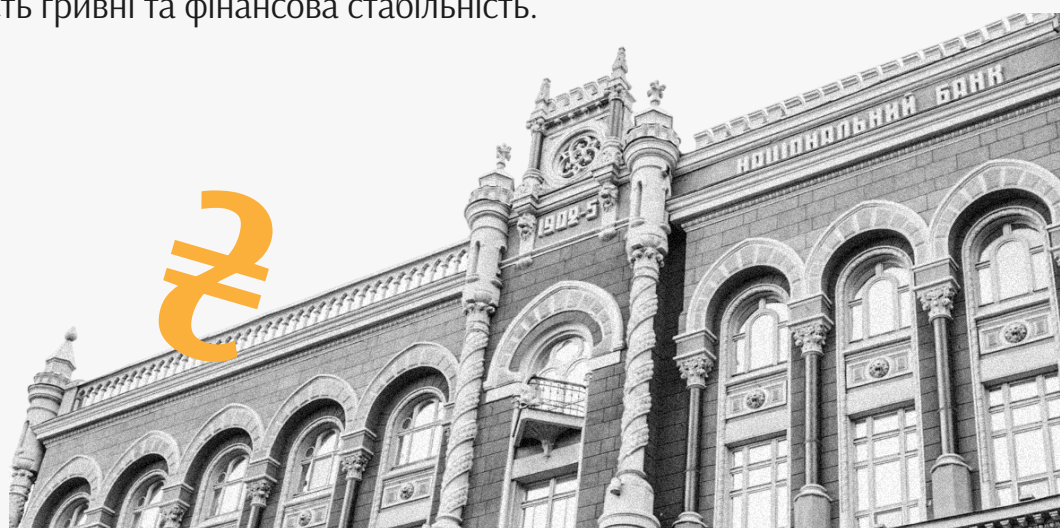
При цьому НБУ й надалі обіцяє зберігати активну присутність на валютному ринку та згладжувати надмірні курсові коливання в умовах режиму керованої гнучкості курсу. Цей сценарій ґрунтується на припущенні, що з 2025 році високі безпекові ризики знижуватимуться. Якщо ж безпекові ризики збережуться довше, то це негативно впливатиме на ділові та споживчі настрої, курсові та інфляційні очікування, додає очільник НБУ. Це також посилюватиме тиск на державні фінанси та поглиблюватиме проблеми на ринку праці.

Оптимістичні розрахунки НБУ ґрунтуються на припущенні, що рівень міжнародної допомоги збережеться на рівні 2023 року, а також на заниженому індексі споживчих цін. Якщо ці дві складові зміняться, то, відповідно, й економічна реальність буде іншою.

В НБУ ризиками для економічної та фінансової систем називають можливі додаткові бюджетні витрати для підтримки обороноздатності, ліквідації наслідків терактів тощо або значний квазіфіскальний дефіцит, зокрема в енергетичній сфері. Окрім цього, серед ризиків НБУ називає суттєві пошкодження портової та енергетичної інфраструктури, які обмежуватимуть експорт, продовження часткового блокування кордонів з окремими країнами ЄС для вантажних перевезень, що обмежуватиме експорт та здорожчуватиме імпорт, та поглиблення негативних міграційних тенденцій. Негативного сценарію, за якого припиниться надходження міжнародної фінансової допомоги, у НБУ не оприлюднили, оскільки сподіваються на її продовження. Однак обіцяють реагувати в міру виникнення проблем.

Проте можливий і песимістичний сценарій розвитку економіки за умови відсутності або суттєвого зменшення фінансової допомоги від міжнародних партнерів. Риторика, що міжнародна підтримка точно буде, нагадує риторичку 2022 року до повномасштабного вторгнення, коли Україна не допускала такого сценарію розвитку подій і ніяк до нього не готувалась.¹

Політика Національного банку України стала предметом обговорення та критики у зв'язку з рядом рішень, які вплинули на фінансову та економічну ситуацію в країні. Зокрема, облікова ставка НБУ викликала обурення серед бізнес-спільноти та експертів через її високий рівень, який відображався у великій ставці за кредитами та облігаціями. Деякі рішення НБУ, такі як викуп облігацій та інтервенція на валютному ринку, також були предметом критики через їхній вплив на фінансовий ринок та державні фінанси. Великі відсотки за кредитами знизили попит на кредити та інвестиції, що вплинуло на ріст та розвиток бізнесу. Крім того, вищі ставки за ОВДП призвели до додаткового навантаження на бюджет через переплату за борговими зобов'язаннями. Проте, важливо врахувати, що НБУ діє в умовах складної економічної ситуації та зобов'язаний балансувати різні аспекти, такі як інфляція, обсяги кредитування, стабільність гривні та фінансова стабільність.

¹ НБУ: Економіка України адаптувалася до війни

<https://www.dw.com/uk/proгноз-nbu-ekonomiczne-zrostanna-v-ukraini-trivatime-popri-vijnu/a-68095377>

Аналіз політики Національного банку України та її впливу на фінансову та економічну ситуацію:

1. Облікова ставка НБУ

у 2023 р. з 25% зменшувалася до 15%

проте залишалася значно вищою за індекс інфляції (рис. 1).

Висока облікова ставка Національного банку України (НБУ) є ознакою стримування кредитування та розвитку економіки. Це мало негативний вплив на ринок державних облігацій (ОВДП), оскільки висока облікова ставка, а відповідно і висока ставка на депозитні сертифікати робить непривабливими вкладання коштів комерційними банками в ОВДП і фактично змушує Міністерство фінансів тримати високу ставку за ОВДП, що значно вище індексу інфляції. Це збільшує фінансове навантаження на державний бюджет та призводить до значних переплат.

Висока облікова ставка робить облігації менш привабливими для інвесторів, оскільки вони можуть знайти більш вигідні альтернативи для свого капіталу. Це призводить до погіршення ситуації з обсягами продажу ОВДП та зростанням витрат на їх обслуговування.

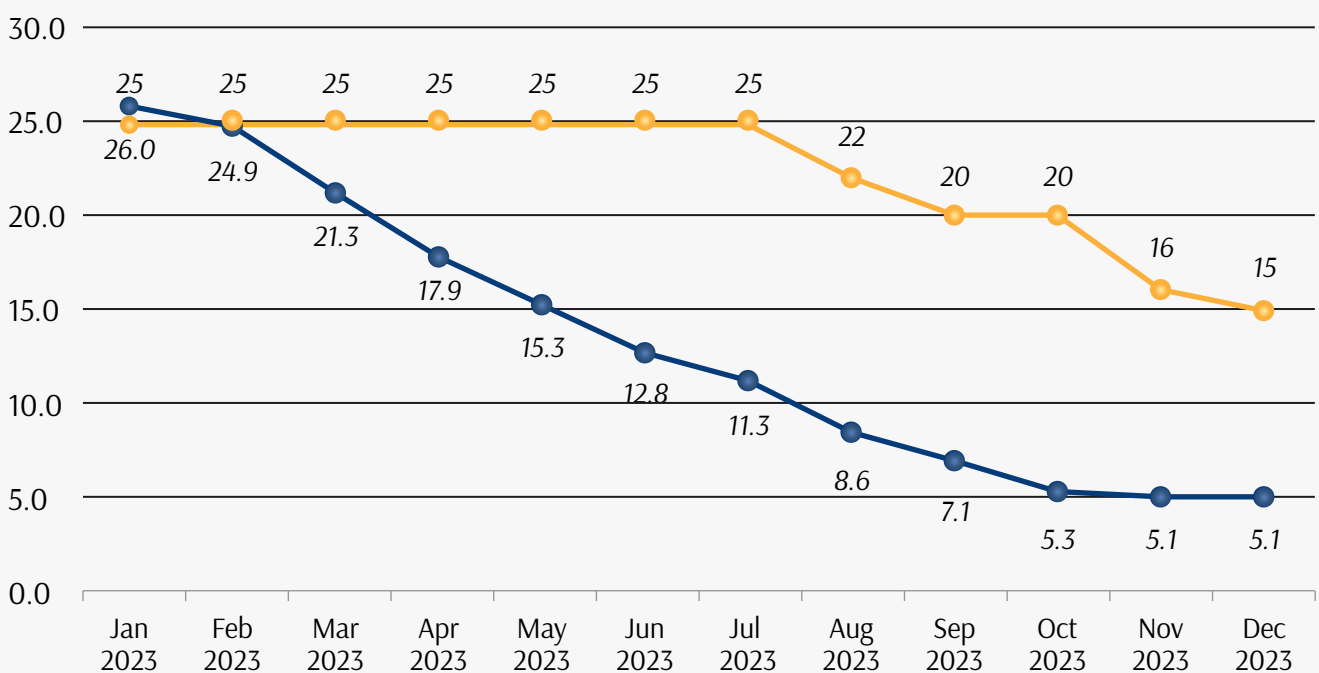

Рис. 1. Інфляція і облікова ставка за 2023 рр.²

● інфляція ● облікова ставка

² Презентація до пресбрифінгу з монетарної політики

https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Key_messages_on_monetary_decision_pr_2024-01_ua.pdf?v=7

За даними Депозитарію НБУ, упродовж двох місяців 2024 року Уряд України залучив від розміщення ОВДП на аукціонах 34 845,2 млн грн, 477,3 млн дол. США та 514,2 млн євро. На погашення за внутрішніми борговими державними цінними паперами за цей період спрямовано 10 189,4 млн грн, 548,5 млн дол. США та 555,5 млн євро. Протягом січня–лютого 2024 року запозичення Міністерства фінансів на внутрішньому борговому ринку на 20 118,1 млн грн в еквіваленті перевищували виплати за облігаціями внутрішньої державної позики, зокрема в лютому – на 796,4 млн грн в еквіваленті. Роловер вкладень у ОВДП (співвідношення номіналу проданих на аукціонах та погашених відповідно до умов їх випуску цінних паперів) за січень-лютий становить 118% у всіх валютах за поточним офіційним курсом.

ЗАГАЛОМ

з початку повномасштабної війни до 29 лютого 2024 року урядом на первинних аукціонах було залучено

(рис. 2, 3)

а на погашення за **ОВДП** спрямовано

589 020,9 млн грн,
6 094,6 млн \$ США,
2 227,3 млн євро

439 561,3 млн грн,
6 684,2 млн \$ США,
1 806,1 млн євро

Національний банк України надав можливість банкам покривати до 50% від загального обсягу обов'язкових резервів за рахунок бенчмарк-ОВДП з визначеного НБУ переліку та поступово розширював відповідний перелік. НБУ дав змогу нерезидентам переказувати за кордон кошти, отримані від сплати відсотків за ОВДП після 1 квітня 2023 року, за умови дотримання ними мінімального безперервного строку володіння ОВДП до моменту отримання відсотків. Зі свого боку уряд пропонує ставки за ОВДП на ринковому рівні. У лютому 2024 року максимальна дохідність ОВДП, що розміщувались на аукціонах, становила у гривні 18,50% річних, у доларах США – 4,66% річних, в євро – 3,25% річних. Активна робота внутрішнього боргового ринку є важливою для забезпечення макрофінансової стійкості. З одного боку, вона є запобіжником емісійного фінансування дефіциту бюджету, з іншого – важливим інструментом для поліпшення строковості коштів у банківській системі, мінімізації ризиків для валютного ринку та цінової стабільності.³

³ З початку 2024 року уряд залучив від продажу ОВДП на аукціонах понад 74 млрд грн в еквіваленті, а загалом упродовж воєнного стану – понад 892 млрд грн в еквіваленті <https://bank.gov.ua/ua/news/all/z-pochatku-2024-roku-uryad-zaluchiv-vid-prodaju-ovdp-na-auktsionah-ponad-74-mlrd-grn-v-ekvivalenti-a-zagalom-uprodovj-voyennogo-stanu--ponad-892-mlrd-grn-v-ekvivalenti>

ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ УГОД

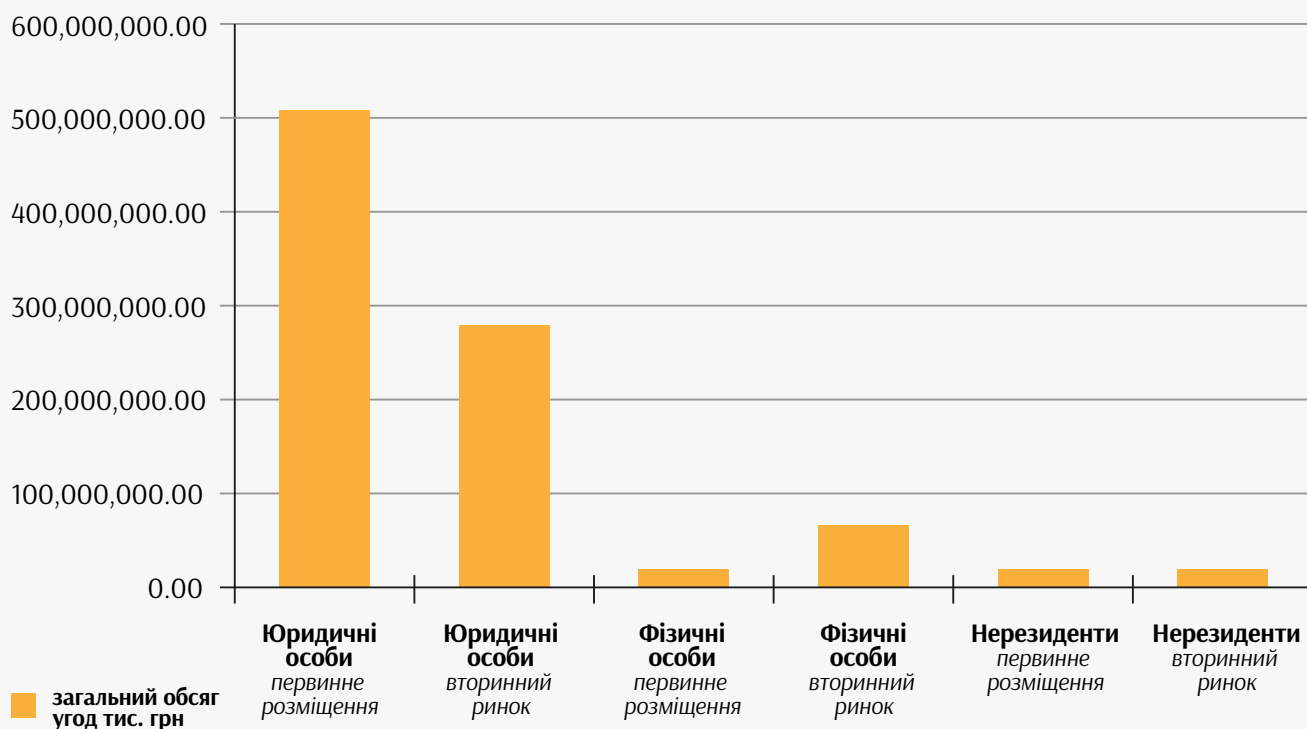

Рис. 2. Загальний обсяг угод з купівлі військових ОВДП за 24.02.2022-29.02.2024 ⁴

КІЛЬКІСТЬ УГОД

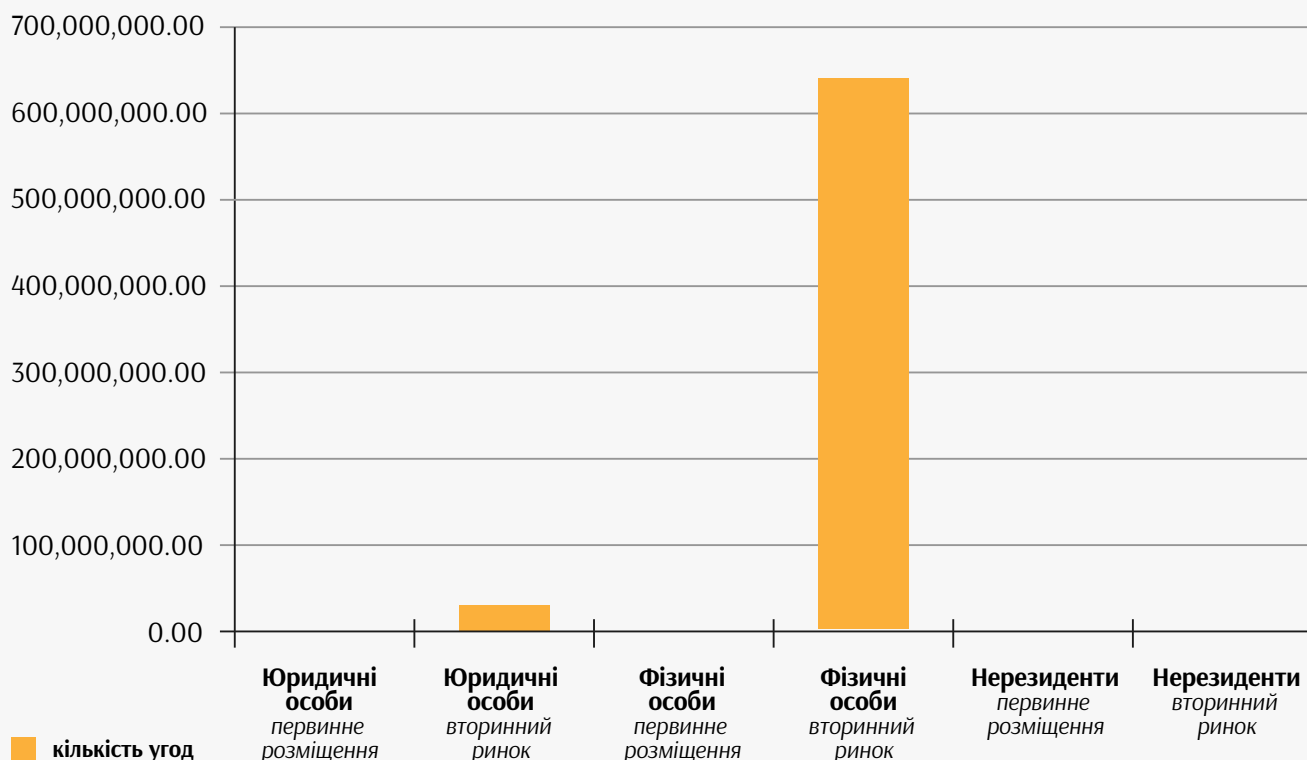

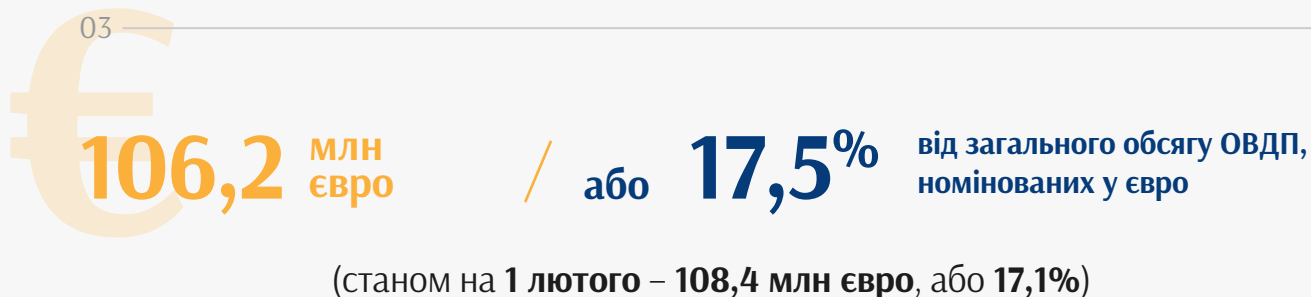
Рис. 3. Кількість угод з купівлі військових ОВДП за 24.02.2022-29.02.2024 ⁴

⁴ З початку 2024 року уряд залучив від продажу ОВДП на аукціонах понад 74 млрд грн в еквіваленті, а загалом упродовж воєнного стану – понад 892 млрд грн в еквіваленті
<https://bank.gov.ua/ua/news/all/z-pochatku-2024-roku-uryad-zaluchiv-vid-prodaju-ovdp-na-auksionah-ponad-74-mlrd-grn-v-ekvivalenti-a-zagalom-uprodovj-voyennogo-stanu--ponad-892-mlrd-grn-v-ekvivalenti>

Найбільший обсяг цих цінних паперів, як і раніше, сконцентрований банками – первинними дилерами.

Другим за обсягом є портфель військових облігацій у власності громадян та бізнесу України.

На **1 березня 2024 року** він становив:

Загальний портфель військових облігацій у власності фізичних та юридичних осіб на 1 березня 2024 року становив 101,4 млрд грн в еквіваленті порівняно з 43,4 млрд грн в еквіваленті на 1 березня 2023 року – зростання майже у 2,3 раза. Обсяг військових облігацій внутрішньої державної позики у власності нерезидентів станом на 1 березня 2024 року становив 15 862,3 млн грн, 24,2 млн дол. США та 0,1 млн євро, збільшившись за рік (порівняно з 01.03.2023) більше ніж удвічі. Міністерство фінансів у лютому 2024 року здійснило погашення військових ОВДП на суму майже 304,0 млн євро. ⁴

⁴ З початку 2024 року уряд залучив від продажу ОВДП на аукціонах понад 74 млрд грн в еквіваленті, а загалом упродовж воєнного стану – понад 892 млрд грн в еквіваленті <https://bank.gov.ua/ua/news/all/z-pochatku-2024-roku-uryad-zaluchiv-vid-prodaju-ovdp-na-auktsionah-ponad-74-mlrd-grn-v-ekvivalenti-a-zagalom-uprodovj-voyennogo-stanu--ponad-892-mlrd-grn-v-ekvivalenti>

2. Програма 5-7-9 надає компенсації підприємствам, які беруть кредити за обліковою ставкою НБУ.

Однак, висока облікова ставка робить участь у цій програмі менш привабливою для підприємств через високі відсотки за кредитами. Це також призводить до переплати Міністерством фінансів України по компенсаціям.

В умовах повномасштабного вторгнення підтримка бізнесу набула критичної ваги, з огляду на те, що саме податки, залежні від ділової активності, є основним джерелом фінансування оборонних видатків держбюджету. Міжнародні партнери України вказують на необхідність збільшення частки внутрішнього фінансування та зниження залежності від зовнішніх надходжень для потреб відновлення та подальшого економічного зростання. Одним із найвідоміших **інструментів підтримки бізнесу є державна програма «5-7-9»**.

Державна програма «**Доступні кредити 5-7-9%**» протягом повномасштабної війни у 2022-2023 рр. набула безпрецедентно високої ролі для боргового фінансування підприємств на тлі уповільнення банківського кредитування на ринкових умовах (рис. 4).

грудень
2023 р.

40%

Так, станом на грудень 2023 р. близько 40% чистого гривневого кредитного портфеля банків України становили кредити за пільговими ставками в рамках Програми, а за словами голови Фонду розвитку підприємництва, 90% нових кредитів для бізнесу за час повномасштабної війни були видані саме в межах Програми.

З початком повномасштабного вторгнення Програма вдруге зазнала суттєвих змін: був значно розширений список реципієнтів (у т.ч. до Програми включили великі компанії), а також додані нові напрями кредитування для підтримки бізнесу в умовах воєнних дій. По-перше, розширили можливості підтримки сільгоспвиробників для забезпечення фінансування посівних робіт і запровадили відповідний окремий напрям Програми – підтримка посівної; по-друге, окремим напрямом фінансування стали кредити на подолання наслідків повномасштабного вторгнення, у т.ч. відновлення виробничих потужностей («антивоєнні цілі» у класифікації Фонду розвитку підприємництва (ФРП), який адмініструє Програму). Крім того, **у 2022р. Програму розширили на торговельні мережі, а у 2023р. на енергокомпанії**. Фактично Програма з інструменту підтримки малого бізнесу стала засобом кредитування для широкого кола підприємств.

ДОСТУПНІ КРЕДИТИ 5-7-9%

млрд грн

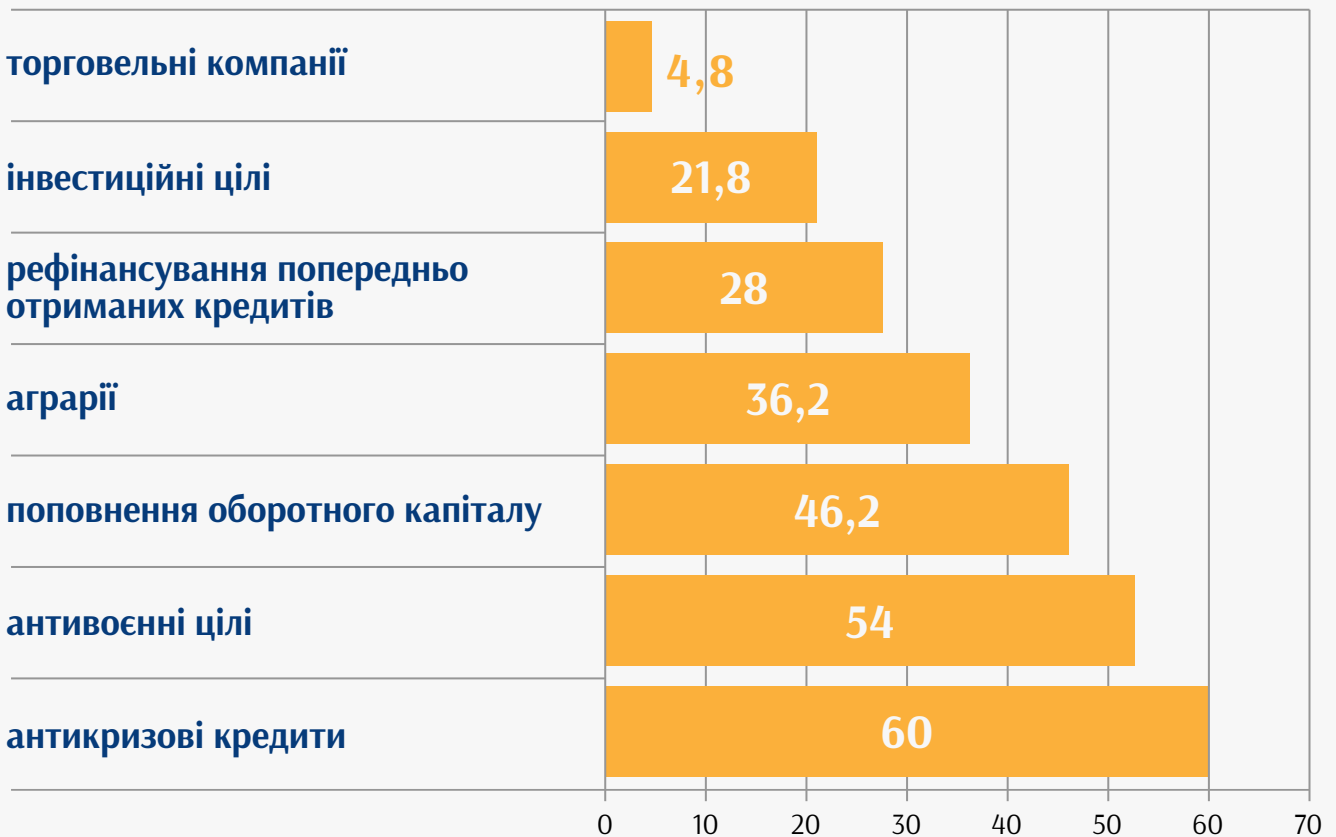

Рис. 4. Видані кредити в рамках Державної програми «5-7-9» за 2020-2023 рр.⁵

Як під час COVID-19, так і під час повномасштабної агресії зміни до програми ухвалювалися в умовах критичного дефіциту часу й без ретельного аналізу плюсів та мінусів. Тому виникли дисбаланси, про які постфактум говорили фахівці Нацбанку, Мінфіну та банківської спільноти. Серед них секторальні та регіональні диспропорції в розподілі пільгових кредитних коштів, випадки кредитування неблагонадійних компаній, зростання непрацюючих кредитів за програмою (NPLs) протягом 2022р. – 10 місяців 2023 р. з 1% до 7%. У березні 2023 року НБУ та уряд внесли зміни до програми, які передбачали підвищення ставок (зокрема для кредитів на оборотний капітал), відмову від надання рефінансування раніше виданих кредитів на подолання наслідків COVID-кризи тощо. Водночас відбулося розширення спектра цілей кредитування, зокрема включення до програми бізнесу, який функціонує на деокупованих та прифронтових територіях, а восени додався акцент на підтримку переробки та проєктів енергоефективності.

У липні 2023 року, під час перегляду поточної програми МВФ, одним зі структурних маяків стала розробка нової стратегії Програми 5-7-9 з поверненням фокусу на МСБ.

⁵ З початку 2023 року бізнес отримав доступних кредитів на 95 млрд грн
<https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=ce07fca7-a1a7-43e7-959e-b37289b82ec7&title=95-MlrdGrn>

Виконання цього структурного маяка було заплановане до кінця вересня 2023, проте його не було виконано і за результатами другого перегляду Програми дедлайн був перенесений на кінець березня 2024р. Отже, повернення фокусу програми важливе для збереження макроекономічної стабільності в Україні.

Програма доповнюється можливістю надання кредитів під портфельні гарантії, обсяг яких станом **на середину лютого 2024р.** перевищив **105 млрд грн для 33,2 тис. договорів**. Обсяг гарантованих кредитів, що обслуговуються, станом на **1 лютого 2024 р.** становить **67,2 млрд грн**, із яких майже **70%** надані **в рамках Програми «5-7-9%»**.

Важливу роль Програми для бізнесу та економіки в цілому підкреслює стрімке зростання частки кредитів, виданих за програмою «5-7-9%», у чистому гривневому корпоративному портфелі – з 5% у 2020р. до 18% у 2021р., 26% у 2022 р. та до 40% за підсумками 2023р. Дві третини обсягу підписаних за Програмою кредитних договорів (67,4%) припадає на період воєнного стану в Україні, з 24.02.2022 р. по 05.02.2024 р. Таким чином зростання кредитного портфеля за Програмою «Доступні кредити 5-7-9%» переважно зумовлене зміною дизайну програми в умовах повномасштабної війни.

Обсяги бюджетного фінансування програми значно вирости⁶:

⁶ Державна програма підтримки бізнесу «Доступні кредити 5-7-9%»: у пошуках оптимального дизайну <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3836803-derzavna-programa-pidtrimki-biznesu-dostupni-krediti-579-u-posukah-optimalnogo-dizajnu.html>

Банки вже близько п'яти місяців не отримують від держави гроші для компенсації пільгових ставок за програмою «5-7-9». Сума боргу – 7 млрд грн на початок року. Через це програма впритул наблизилася до критичної точки: за умовами «5-7-9» за прострочки боргу у 181 день (близько шести місяців) банки мають право вимагати з позичальників сплату різниці відсотків, яку не компенсувала держава. На початку лютого уряд відтермінував цей ризик, розширивши вказані терміни до дев'яти місяців. Але це не розв'язує ключову проблему дизайну «5-7-9»: держава не може заплатити за всіх охочих. Тож Міністерство фінансів і Мінекономіки готують власне бачення переформатування програми доступних кредитів, розповідає Первін Дадашова, директорка департаменту фінансової стабільності НБУ.⁷

3. Здійснення валютних інтервенції НБУ

за період дії керованого гнучкого валютного курсу було непослідовними і замість пом'якшення курсових коливань фактично призводили до ручного формування курсу (рис. 5). Це формує нестабільність на валютному ринку і негативно впливало на передбачуваність курсових коливань, що негативно впливала на зовнішньоекономічну торгівлю.

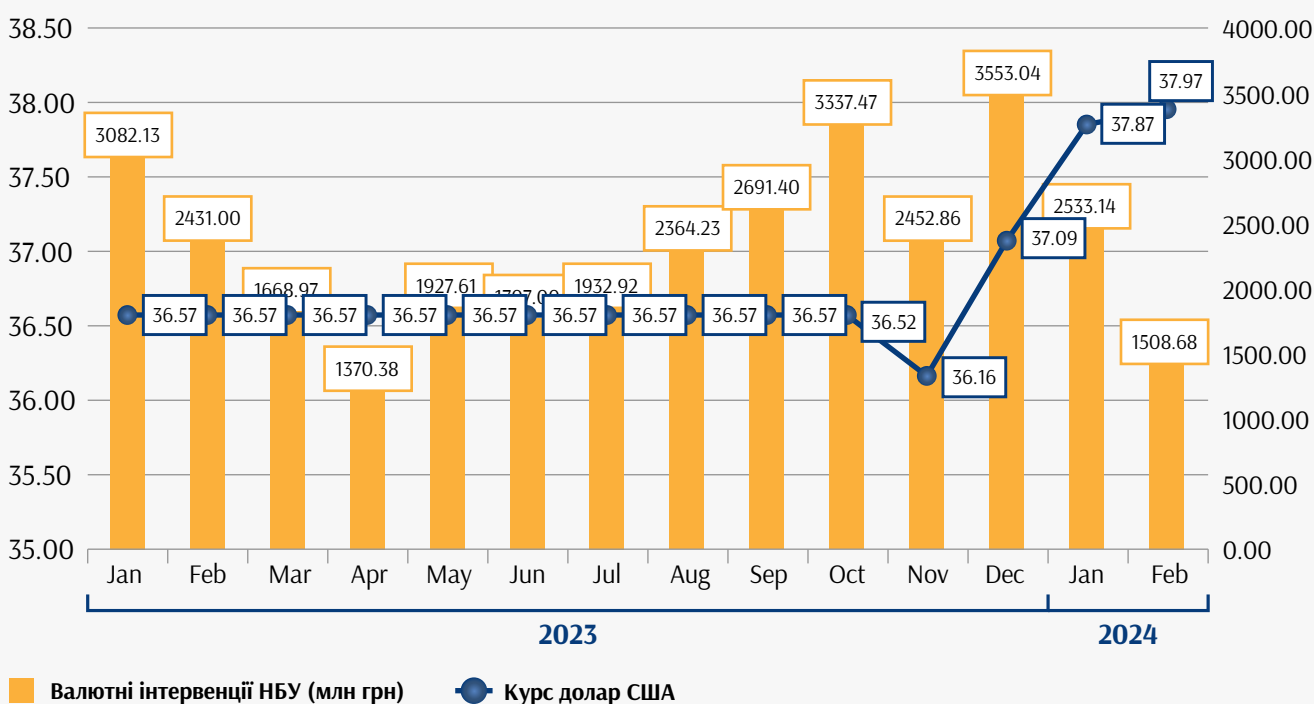

Рис. 5. Офіційний курс гривні та валютні інтервенції НБУ за 2023-2024 рр.⁸

⁷ Доступні кредити у борговій пастці. Держава винна банкам мільярди гривень компенсації за програмою «5-7-9». Як її тепер можуть змінити <https://forbes.ua/money/5-7-9-u-borgoviy-pasttsi-derzhava-vinna-bankam-milyardi-griven-kompensatsii-za-derzhprogramyu-dostupnikh-kreditiv-yak-ii-teper-mozhut-zminiti-15022024-19213>

⁸ Офіційний курс гривні щодо іноземних валют <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerate-chart>

Національний банк оптимізує низку валютних обмежень, щоб запобігти непродуктивному відпливу капіталу для захисту міжнародних резервів України та збереження стійкості валютного ринку.

Так, з 21 лютого 2024 року запрацювали зміни за низкою напрямів.

Для розрахунків у іноземній валюті бізнес має спочатку використовувати наявну в нього іноземну валюту, а далі, за необхідності, купувати її на валютному ринку України. Також підприємствам доступні валютні операції на умовах «своп» із купівлі-продажу іноземної валюти, якщо перша частина операції передбачає купівлю банком у клієнта іноземної валюти. Щоб відповідні операції не використовувалися для обходу діючих валютних обмежень, НБУ уточнює умови купівлі валюти підприємствами.

Так, з 21 лютого 2024 р. під час купівлі валюти бізнесом банки беруть до уваги не лише **кошти в іноземній валюті**, розміщені на поточних та депозитних рахунках клієнта, а й **інформацію про незавершені валютні операції** клієнта з банками на умовах «своп», за якими здійснено першу частину операції (з продажу клієнтом іноземної валюти банку).

З цією метою на дату купівлі іноземної валюти юридичним особам потрібно буде надавати банку інформацію про продану ним іноземну валюту за першою частиною валютних операцій на умовах «своп» (валюта, строк операції) за незавершеними угодами з банками. Вона надаватиметься додатково, разом з інформацією про наявні кошти в іноземній валюті на поточних та депозитних рахунках.

Наразі діє норма, відповідно до якої банки можуть завершити валютний нагляд за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за експортними операціями після зарахування на поточний рахунок резидента в банку грошових коштів, що надійшли від нерезидента за товар, якщо ці кошти переказувалися з-за кордону. Для того, щоб стимулювати повернення в Україну валютної виручки за експорт товарів, НБУ уточнює особливості здійснення валютного нагляду банками.

Починаючи **з 21 лютого 2024 р.**, банки мають змогу **завершити валютний нагляд** за відповідними операціями **лише за умови, якщо кошти** від нерезидента **надійшли в іноземній валюті**. Натомість перекази в гривнях не будуть підставою для завершення валютного нагляду банком.⁹

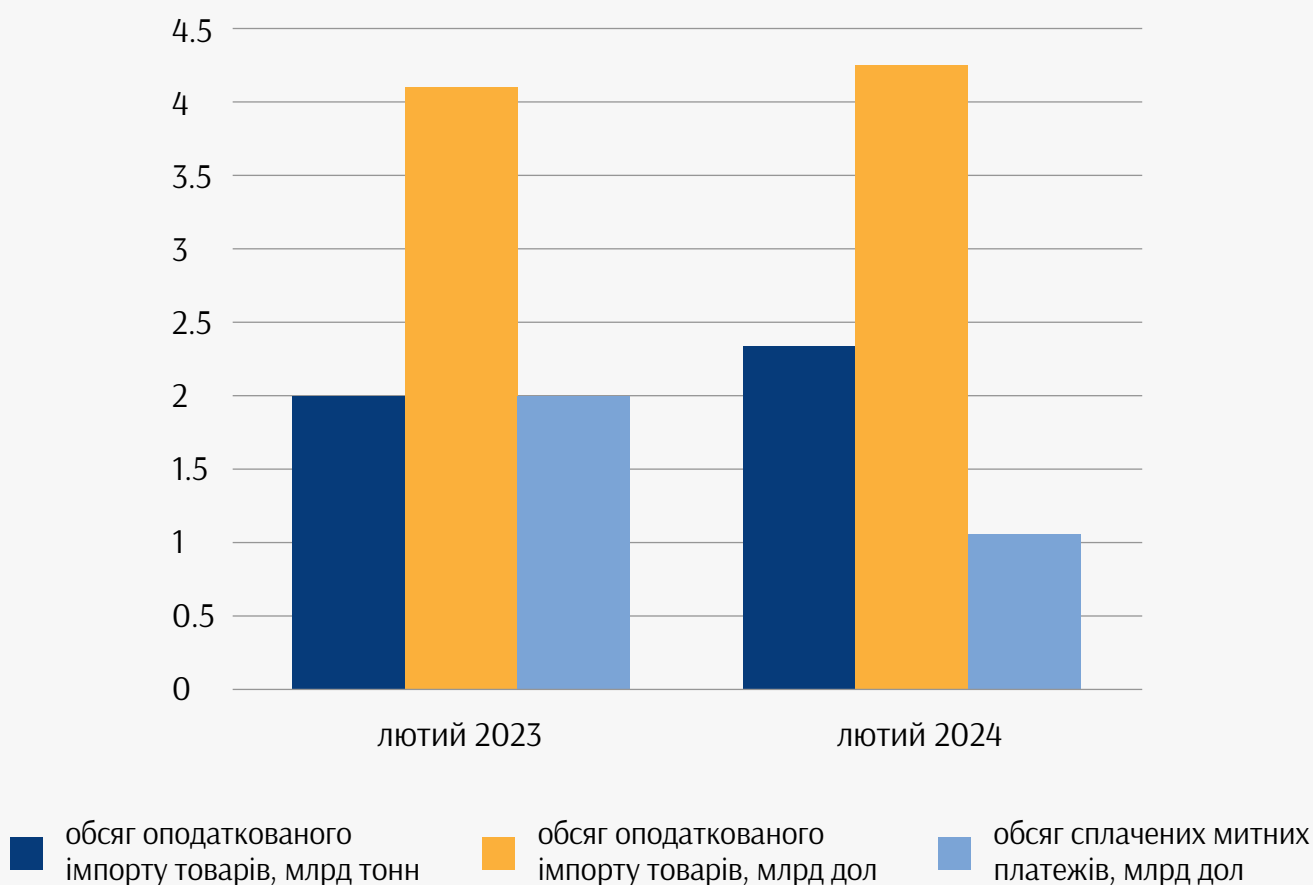
⁹ Національний банк уточнив низку валютних обмежень
<https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-utochniv-nizku-valyutnih-obmejen>

4. Зміни митних платежів спричинене рядом факторів,

таких як зміни в тарифній політиці, торговельні угоди, зміни в обсягах зовнішньої торгівлі, проте занижений валютний курс призводить до суттєво менших платіжів. Це впливає на баланс платіжної системи та зовнішньоекономічні показники країни.

За результатами митного оформлення здійснених українським бізнесом та громадянами зовнішньоекономічних операцій з товарами, митні органи **у лютому 2024 року** перерахували до державного бюджету **39,8 млрд грн** митних та інших платежів, контроль за справлянням яких покладено на Державну митну службу України.

У порівнянні з надходженнями лютого 2023 року (рис. 6), обсяги перерахування до державної скарбниці податків від оподаткування зовнішньоекономічної діяльності зросли на **6,4 млрд грн**. В цілому з початку 2024 року до Державного бюджету перераховано **понад 87,1 млрд грн митних платежів**.

Рис. 6. Динаміка обсягів оподаткованого імпорту товарів та сплачених митних платежів у лютому 2023-2024 рр.¹⁰

¹⁰ Надходження митних платежів до Держбюджету в 2024 році демонструють суттєве зростання <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/nadkhodzhennia-mitnikh-platezhiv-do-derzhbiudzhetu-v-2024-rotsi-demonstruiut-suttieve-zrostannia-1513>

Серед основних **бюджетоформуючих товарів** суттєве збільшення надходжень **митних платежів у лютому 2024 року**, у порівнянні з лютим 2023 року, **відбулось при імпорті:**¹¹

НАФТОПРОДУКТІВ
(бензину, дизпалива)

3 635 млн грн

АВТОМОБІЛІВ
ЛЕГКОВИХ

1 381 млн грн

ВУГІЛЛЯ
КАМ'ЯНОГО

339 млн грн

АВТОМОБІЛІВ
ВАНТАЖНИХ

218 млн грн

ЛІКАРСЬКИХ
ЗАСОБІВ

192 млн грн

ДОБРІВ з 2-3 поживними елементами N, P, K

142 млн грн

ФЕРОСПЛАВІВ

120 млн грн

ПУЛЬТІВ, ПАНЕЛЕЙ,
РОЗПОДІЛЬНИХ ЩИТІВ

110 млн грн

КОКСУ І НАПІВКОКСУ;
вугілля ретортного

109 млн грн

¹¹ Надходження митних платежів до Держбюджету в 2024 році демонструють суттєве зростання <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/nadkhodzhennia-mitnikh-platezhiv-do-derzhbiudzhetu-v-2024-rotsi-demonstruiut-suttieve-zrostannia-1513>

У цілому, висока облікова ставка НБУ та інші заходи політики банку можуть мати складний вплив на фінансову стабільність та економічний розвиток України, включаючи переплати та інші фінансові обтяження для уряду та підприємств. Висока облікова ставка слугує інструментом стримування інфляції та стабілізації фінансового ринку, але водночас може обтяжувати бізнес-середовище через високі відсотки за кредитами. Сучасна грошово-кредитна та фінансова політика НБУ вимагає уважного аналізу та можливих коригувань для забезпечення балансу між стримуванням інфляції, підтримкою економічного розвитку та сприянням фінансовій стабільності. Необхідно розглядати альтернативні механізми та шляхи оптимізації, які б забезпечили ефективність та стійкість економіки України в умовах складної глобальної ситуації.

Однією з альтернатив може бути зниження облікової ставки Національного банку України, що сприятиме зниженню відсоткових ставок за кредитами для підприємств та споживачів. Це може стимулювати більший попит на кредити, сприяти розвитку бізнесу та економічному зростанню. НБУ може розглядати впровадження більш гнучких інструментів монетарної політики, таких як цільове регулювання обсягу грошової маси або використання інших інструментів для стимулювання кредитування та інвестицій. Ініціювання додаткових фінансових програм або інструментів підтримки для підприємств, які були більш привабливими та ефективними. Крім того, важливо розглядати можливості співпраці з міжнародними фінансовими організаціями та розвитку міжнародних партнерств для залучення інвестицій та підтримки економічного розвитку. Урахування цих альтернативних механізмів та їхнє впровадження може допомогти збалансувати політику НБУ та сприяти стабільності та розвитку економіки України.

